

Crna Gora

Ministarstvo rada i socijalnog staranja

**IZVJEŠTAJ O SPROVOĐENJU
AKCIONOG PLANA ZA REALIZACIJU STRATEGIJE RAZVOJA SISTEMA SOCIJALNE
ZAŠTITE STARIH LICA U CRNOJ GORI 2013-2017, ZA PERIOD 2013. GODINE**

Podgorica, septembar 2014.godine

U V O D

Vlada Crne Gore usvojila je u junu 2013. godine Strategiju razvoja sistema socijalne zaštite starih lica u Crnoj Gori 2013-2017. godine, koja je donijeta u cilju preduzimanja neophodnih aktivnosti na poboljšanju socijalno-ekonomskog položaja starih lica. Strategija razvoja sistema socijalne zaštite starih lica svoje utemeljenje nalazi u započetim kontinuiranim reformskim procesima u Crnoj Gori koji su vođeni opredjeljenjem države da se uključi u evropske integracione procese u cilju bržeg privrednog, ekonomskog i društvenog razvoja.

Akcionim planom za realizaciju Strategije razvoja sistema socijalne zaštite starih lica u Crnoj Gori za period 2013-2014. godine, su predviđene mjere i aktivnosti, koje treba preduzeti u navedenom periodu, u cilju unaprjeđenja zaštite starih lica kojima je potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite, identifikovanja potreba korisnika i strateško, međusistemski usklađenog planiranja usluga na različitim nivoima, razvoju usluga koje podržavaju život u zajednici, kao i uvođenju sistema kvaliteta u socijalnu zaštitu.

U junu 2013. godini, donijet je novi Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti ("Službeni list CG", broj 27/2013) koji je usklađen sa međunarodnim standardima i obavezama preuzetih ratifikacijom međunarodnih ugovora, prije svega onih koji se odnose na garancije ljudskih prava i sloboda.. Takođe, razlozi za donošenje ovog zakona se nalaze i u potrebi za ispunjenjem evropskih standarda u procesu pridruživanja Evropskoj uniji i harmonizaciji našeg zakonodavstva sa *aquis communitaire*.

Izveštaj o primjeni Akcionog plana za realizaciju Strategije razvoja sistema socijalne zaštite starih lica za 2013. godinu, pripremio je Tim za evaluaciju primjene Strategije razvoja sistema socijalne zaštite starih lica, u čijem sastavu su predstavnici Ministarstva rada i socijalnog staranja, Ministarstva zdravlja, Instituta za javno zdravlje, grada Podgorice, Crvenog Krsta Crne Gore i nevladinog sektora, koji se bave pitanjima iz oblasti socijalne zaštite starih lica. Ovim je ispoštovana potreba za ravnopravno učešće državnog, lokalnog i nevladinog sektora.

Izveštaj sadrži pregled mjera i aktivnosti predviđenih Akcionim planom za 2013. godinu, na osnovu kojih će Vlada Crne Gore i šira javnost imati uvid u napredak postignut u navedenim oblastima, u 2013. godini.

Institucionalna zaštita starih lica u postojećim institucionalnim kapacitetima sistema

Institucije socijalne zaštite u Crnoj Gori koje su uključene u direktno obezbjeđivanje socijalnih usluga za starije i stare korisnike su prije svega centri za socijalni rad i rezidencijalne ustanove za smještaj korisnika. Posljednjih godina ubrzano se razvija još jedan vid zbrinjavanja starih, kroz razvoj domova za smještaj starih lica koji su u privatnom vlasništvu. Ovi domovi nisu u sistemu socijalne zaštite i ne mogu se smatrati institucionalnim resursom u ovom momentu, ali su svakako značajan činioc koji, ukoliko bude integrisan u sistem socijalne zaštite može značajno unaprijediti kapacitete sistema za obezbjeđivanje kvalitetnih usluga za stare, možda i u klasi visokih standarda kvaliteta.

U Crnoj Gori postoji 11 centara za socijalni rad koji pokrivaju sve opštine. Organizacija i postojeći organizacioni i profesionalni resursi centara za socijalni rad su usklađeni sa aktuelnim potrebama i pristupima socijalnim potrebama starih lica.

U toku je reforma centara za socijalni rad koja obuhvata izradu pravilnika o normativima i standardima rada centra za socijalni rad, uvođenje metode vođenja slučaja kao osnovnog metoda rada u centru i obuku osoblja. Smještaj starih lica moguće je realizovati u 3 rezidencijalne ustanove: JU Dom starih "Grabovac" u Risnu, JU Dom starih "Bijelo Polje" u Bijelom Polju i JU Specijalni zavod "Komanski most" koji je namijenjen smještaju odraslih i starih invalidnih lica.

Dom za stare u Risnu razvio je kapacitete za prihvatanje korisnika, unaprijedio infrastrukturu i stručne kompetencije zaposlenih, čime je napravio značajan iskorak u obezbjeđivanju kvaliteta usluga. U domu je trenutno smješteno 300 korisnika svih kategorija, o kojima brinu 106 radnika. Struktura zaposlenih: pored jednog ljekara, 37 sestara, 4 njegovateljice, 3 fizioterapeuta, 1 socijalnog radnika, 1 psihologa, 1 radnog terapeuta, 1 okupacionog terapeuta, 1 koordinatora popodnevnog smjene, 1 diplomiranog pravnika, 1 dipl.ekonomiste, tu su i službe tehničkog odžavanja, kuhinje, vešeraja, šnajderaja, frizeraja i ostalo pomoćno osoblje.

Dom pruža institucionalnu brigu: starim licima odraslim invalidnim licima hronično duševno oboljelim starim licima osobama koje se nađu u stanju akutne socijalne potrebe. Zbrinjavanje podrazumijeva: kompletnu njegu i zdravstvenu zaštitu lica smještenih u domu, kompletnu stručnu socijalnu i psihološku pomoć, pravnu i savjetodavnu pomoć pomoć u administrativno–finansijskim poslovima koje se tiču korisnika.

Korisnici Doma smješteni su u tri različita objekta: „H" paviljon Smještaj u ovoj jedinici je apartmanskog tipa i trenutno raspolaže sa 54 ležaja gdje su smještene osobe sa očuvanim psiho – fizičkim funkcijama. U centralnom vanjskom djelu objekta nalazi se dvorište povezano sa salom za rekreacione i izložbene programe. Paviljon za gerijatriju je 2008 podijeljen na dvije jedinice prilagođene potrebama korisnika i trenutno raspolaže sa 171

ležajem. Prizemlje, prvi međusprat i prvi sprat gdje su smještene osobe sa invaliditetom, pokretne hronično duševno oboljele osobe i osobe kojima je potreban pojačan nadzor, iz bilo kog razloga, dok drugoj jedinici pripadaju – drugi sprat, drugi međusprat, treći sprat i treći međusprat i tu su smještene pokretne osobe – gerijatrija i psiho-gerijatrija. U okviru Paviljona za gerijatriju nalazi se i prostorija za radno-okupacionu terapiju na trećem spratu.

Objekat za palijativnu njegu koji je sagrađen krajem 2008 godine, na lokaciji nekadašnjeg „B" paviljona, useljen je tokom 2009 godine i ima 76 ležaja. Od toga je 12 jednokrevetnih i 32 dvokrevetne sobe. U sklopu svake sobe nalazi se kupatilo sa prilagođenim inventarom kao i zaseban balkon. Zajedničke trpezarije se nalaze u centralnom djelu oba sprata i kroz rad na aktivitetu, većina osoba smještenih na ovom odjeljenju obroke dobija u trpezariji, gdje se dovoze u invalidskim kolicima. Na taj način se radi i na socijalizaciji a potom i uključivanju u radno-okupacione programe. U sklopu odjeljenja postoji prostorija za ove aktivnosti koje se odvijaju svakodnevno. U sklopu istog objekta (na prizemlju) nalazi se posebno odjeljenje za osobe oboljele od demencije gdje je kapacitet 16 ležajeva. Ovdje su smještene pokretne dementno oboljele osobe u konformnom, prilagođenom okruženju – sobe su dvokrevetne sa izlaskom na zajedničku terasu i pojedinačnim kupatilom u sklopu sobe. Trpezarija i dnevni boravak predstavljaju zajedničku cjelinu što omogućava dobro funkcionisanje na nivou grupe, a u sklopu odjeljenja nalazi se i veliko otvoreno dvorište za šetnju i razne okupacione programe

Uslovi stanovanja korisnika su značajno unaprijeđeni i nalaze se na visokom nivou, a ustanova je aktivna na svim poljima koja mogu omogućiti unapređenje kvaliteta života korisnika. Dom starih "Grabovac" u Risnu je 01.10.2013. godine dobio sertifikat kvaliteta ISO 9001-2008, potvrdu visokih standarda u oblasti socijalne zaštite, pružanja usluga, kvaliteta kontrole rada i menadžmenta. Dom starih "Grabovac" je prva institucija u sistemu zdravstvene i socijalne zaštite u Crnoj Gori koja je ispunila sve zahtjeve sistema upravljanja kvalitetom.

JU Dom za stare "Bijelo Polje" je aktuelno u procesu jačanja organizacione strukture i kadrovskih kapaciteta doma za obezbjeđivanje kvalitetne usluge za korisnike. Veliku podršku ovoj ustanovi pruža dom starih "Grabovac" u skladu sa planom razvoja ustanove na nivou nadležnog ministarstva. Dom starih "Bijelo Polje" ima 4 sprata, sa liftom, i ukupnim smještajnim kapacitetom za 230 korisnika. U Domu trenutno boravi 123 korisnika a zaposleno je 40. Pored jednog izabranog ljekara (koji dolazi po potrebi) zaposleno je i 11 medicinskih sestara, 4 negovateljice, 1 fizioterapeuta, 2 socijalna radnika, 1 psihologa, 1

diplomiranog pravnika, šefa računovodstva, glavnog knjigovodju, blagajnika. Tu su službe tehničkog održavanja, kuhinje, vešeraja i ostalo pomoćno osoblje.

Rješenjem Centra za socijalni rad je smješteno 103 od kojih je užiivalaca starosne penzije 45, korisnika materijalnog obezbeđenja 58, dok je 13 korisnika sklopilo ugovor sa Domom o doživotnom izdržavanju. U novembru 2013.godine započelo se sa izvođenjem radova na proširenju kapaciteta postojeće kuhinje i restoranskog dijela, ukupne površine 105 m², u postojećem objektu Doma starih u Bijelom Polju. Ukupna vrijednost radova je 180.000 eura. Sredstva su obezbijedena kroz Kapitalni budžet preko Direkcije javnih radova.

Uslovi smještaja i kvalitet stručnog rada Specijalnog zavoda "Komanski most" su značajno unapređeni kroz proces reforme ustanove. Zavod prerastao u ustanovu za zbrinjavanje odraslih osoba sa ozbiljnim ograničenjima u socijalnom funkcionisanju zbog mentalnih teškoća, ili drugih kombinovanih smetnji u razvoju. Stručni rad je podignut na visok nivo, kao i cjelokupni kontekst uslova za život korisnika u bezbjednom i prijatnom ambijentu, uslovi njege i svakodnevne okupacije korisnika različitim aktivnostima.

Postojeći kapaciteti su u dovoljni da odgovore aktuelnim potrebama starih lica, i mogu da obezbijede smještaj starih lica sa demencijom i duševnim problemima. Osnovni stručni postupci procjene potreba starih lica i individualnog planiranja u ustanovama su razvijeni u skladu sa savremenim zahtjevima stručnog socijalnog rada i standardima kvaliteta usluga.

U cilju pružanja podrške institucionalnoj, strukturnoj i organizacionoj transformaciji JU ustanove "Komanski most" izrađen je Plan transformacije. Plan se fokusira na prevenciji daljih prijema korisnika i na postepenoj deinstitucionalizaciji sadašnjih korisnika kroz razvoj vještina za samostalan život i pružanje adekvatnih alternativnih usluga u okviru porodice i zajednice. Plan transformacije promoviše prava i učešće starih lica u društvu.

Sa Opštininom Pljevlja potpisan je Memorandum o saradnji na razvoju zaštite starih lica, kojim će se zajednički realizovati aktivnosti na izgradnji objekta za smještaj starih lica, dnevni centar za stara i odrasla lica i zaštićeno stanovanje za odrasla lica sa invaliditetom. Za navedene namjene Ministarstvo rada i socijalnog staranja je kroz Regionalni stambeni program obezbijedilo sredstva u iznosu od 2.612.407.00 eura. Pripremljen je glavni građevinski projekat a opština Pljevlja je izdala građevinsku dozvolu.

Van institucionalna zaštita i razvoj usluga i servisa na lokanom nivou u toku 2012/213 godine

Ministarstvo rada i socijalnog staranja je kroz projekat Reforma sistema socijalne i dječje zaštite – Unaprjeđenje socijalne inkluzije u periodu 2012/13 godine, u 17 opština podržalo

servise i usluge u cilju unapređenja kvaliteta života starih lica. Kroz ovaj projekat pružena je podrška lokalnim partnerima da unaprijede znanja i vještine za identifikovanje potreba, kreiranje modela pružanja usluga i njegovu realizaciju.

Podržane su usluge socijalne zaštite u 17 opština: dnevni boravak za stare, pomoć u kući za stara lica, psiho-socijalna pomoć i pomoć ljekara, pomoć u kući za stara lica sa seoskog područja i dr.

Tabelarni pregled podržanih usluga po opštinama, 2012/213. godine

1	Nikšić	Centar za socijalni rad Nikšić, Šavnik i Plužine	Dnevni boravak za stare	Razvijanje vaninstitucionalnog oblika zaštite starih osoba u lokalnoj zajednici i integracija starih osoba i njihovo aktivnije učešće u društvenoj zajednici
2	Nikšić	OO Crveni Krst	Psiho-socijalna i zdravstvena podrška starim osobama (mobilni timovi) na ruralnom i gradskom području	Poboljšanje kvaliteta života starih osoba na ruralnom i gradskom području kroz psiho-socijalnu pomoć i pomoć ljekara
3	Šavnik	OO Crveni Krst	Pomoć u kući za stara lica	Uspostavljanje sistema podrške za 30 domaćinstava kroz usluge pomoći u kući
4	Berane	OO Crveni Krst	Pomoć u kući za stara lica	Uspostavljanje sistema podrške za 64 domaćinstava kroz usluge pomoći u kući
5	Pljevlja	OO Crveni Krst Opština Pljevlja	Pomoć u kući za stara lica	Medicinske usluge koje pružaju med. sestre i volonterske usluge (PSP,nabavka namirnica,lijekova, sitna pomoć u kući, administrativni poslovi,...) za 60 korisnika
6	Mojkovac	Kancelarija za razvojne programe opštine Mojkovac OO Crveni Krst	Pomoć u kući za starija lica	Povećanje kvaliteta života starijih lica sa ruralnog područja kroz radno angažovanje geronto domaćica
7	Bar	OO Crveni Krst	Socijalna zaštita starih lica u gradu i na selu	Pomoć u kući za stara lica sa seoskog područja opštine Bar i jačanje uloga Mjesnih zajednica i društvene odgovornosti u odnosu na stara lica
8	Bar	Caritas Barske	Dnevni centar za stare	Poboljšanje kvaliteta života

		nadbiskupije	osobe	starih osoba kroz korišćenje usluga Dnevnog boravka
9	Pluzine	NVO „EVIVA PIVA“	Integrirana usluga kućne njege starih lica	Pomoć u kući za stara lica sa seoskog područja opštine Plužine
10	Cetinje	OO Crveni Krst	Socijalna zaštita starih lica u gradu i na selu	Pomoć u kući
11	Budva	OO Crveni Krst	Socijalna zaštita starih lica u gradu i na selu	Pomoć u kući
12	Tivat	OO Crveni Krst	Socijalna zaštita starih lica u gradu i na selu	Pomoć u kući
13	Danilovgrad	OO Crveni Krst	Socijalna zaštita starih lica u gradu i na selu	Pomoć u kući
14	Kolašin	OO Crveni Krst	Socijalna zaštita starih lica u gradu i na selu	Pomoć u kući
15	Tivat	OO Crveni Krst	Socijalna zaštita starih lica u gradu i na selu	Pomoć u kući
16	Andrijevisa	OO Crveni Krst	Socijalna zaštita starih lica u gradu i na selu	Pomoć u kući
17	Bijelo Polje	OO Crveni Krst	Socijalna zaštita starih lica u gradu i na selu	Pomoć u kući

Uvođenje sistema kvaliteta u sistem socijalne zaštite starih lica

Novi Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti, u cilju uspostavljanja standarda u socijalnoj zaštiti starih lica, propisuje način rada centara za socijalni rad, licenciranje stručnih radnika i pružalaca usluge, akreditaciju programa obuke, odnosno programa pružanja usluge starim licima, nadzor nad stručnim radom i inspekcijski nadzor pružalaca usluge i osnivanje Javne ustanove.

Pravilnikom o organizaciji, normativima, standardima i načinu rada centra za socijalni rad uvodi se voditelj slučaja i supervizor.

Voditelj slučaja upoznaje korisnika sa njegovim pravima; organizuje i realizuje ostvarivanje prava, pružanje usluga i obezbjeđenje mjera zaštite korisniku u svim fazama stručnog rada; prati i koordinira realizaciju predloženih usluga i mjera i pruža neposrednu podršku korisniku; sačinjava posebne izvještaje, odnosno nalaze i mišljenja o korisniku i obezbjeđuje potrebne informacije drugim službama koje pružaju pomoć i podršku korisniku; u postupcima pred drugim organima obrazlaže nalaz i stručno mišljenje Centra, odnosno organa starateljstva o potrebama, pravima i interesima korisnika i dr.

Poslovi supervizora su: usmjeravanje, obučavanje, podržavanje, podsticanje i evaluacija rada i razvoja stručnih kompetencija voditelja slučaja kako bi se postigli optimalni efekti u zadovoljavanju potreba korisnika; organizovanje i realizacija postupka supervizije u svim

fazama stručnog rada kod prijema, početne procjene, procjene, planiranja, evaluacije i ponovnog pregleda; obavještanje rukovodioca stručne službe u slučajevima neprofesionalnog i nezakonitog ponašanja voditelja slučaja; sačinjavanje godišnjeg izvještaja o napretku u radu voditelja slučaja.

Pravilnikom o bližim uslovima i standardima za obavljanje stručnih poslova u socijalnoj i dječjoj zaštiti ("Službeni list CG", broj 56/13) utvrđeni su stručni poslovi u socijalnoj i dječjoj zaštiti, kao i bliži uslovi i standardi za njihovo obavljanje .

Stručni poslovi u socijalnoj zaštiti starih lica su: osnovni stručni poslovi, specijalizovani stručni poslovi, supervizijski poslovi, pravni poslovi, poslovi planiranja i razvoja, poslovi vaspitača, poslovi radno-okupacionog terapeuta, poslovi doktora medicine i poslovi stručnih saradnika. Stručne poslove obavljaju stručni radnici i stručni saradnici. Stručni radnici su socijalni radnik, psiholog, pravnik, sociolog, defektolog, rehabilitator i doktor medicine. Stručni saradnici su lica druge struke, sa visokim obrazovanjem, koji obavljaju poslove kod pružaoca usluga, i to: fizioterapeuti, medicinski tehničari, ekonomisti, inženjeri informatike i sl.

Licenciranje je postupak u kome se utvrđuje da li pružalac usluga socijalne zaštite i stručni radnik ispunjavaju kriterijume i standarde za pružanje usluga u oblasti socijalne zaštite starih lica. Zakonom su utvrđene vrste licenci, kriterijumi za izdavanje, obnavljanje i oduzimanje licence, postupak i registri izdatih licenci. Licencu za pružaoca usluge izdaje Ministarstvo rada i socijalnog staranja, a za stručne radnike Zavod za socijalnu i dječju zaštitu, na period od šest godina.

Zakonom se uvodi sistem akreditacije programa obuke namijenjen stručnim radnicima u socijalnoj i dječjoj zaštiti, čime se unaprjeđuje kvalitet usluga. Uspostavljanje sistema akreditacije programa obuke predstavlja jedan od neophodnih uslova za funkcionisanje standardizovanog sistema licenciranja. Akreditacija je postupak u kome se ocenjuje da li program obuke ispunjava utvrđene standarde za akreditaciju. Program obuke akredituje se na period od pet godina, uz mogućnost da akreditacija bude obnovljena. U funkciji obezbeđivanja kvalitetnije obuke, predviđena su pravila o suspenziji i oduzimanju akreditacije.

Jačanje kapaciteta zaposlenih u sistemu socijalne zaštite starih lica i međusektorska saradnju

Ministarstvo rada i socijalnog staranja je 2013 godine u saradnji sa Institutom za javno zdravlje i NVO ADP ZID implementiralo Mobility projekat "NET-AGE", koji je finansijski podržan strane od Evropske komisije. Projekat ima za cilj osnaživanje i razvoj održivih

kapaciteta za sprovođenje inovativnih socijalnih i zdravstvenih usluga za starije i nemoćne osobe te promociju aktivnog starenja kako u Crnoj Gori tako i u Jadranskoj regiji.

Novi inovativni projekti pružanja socijalno – zdravstvenih usluga starijim osobama garantuju aktivni, zdraviji i samostalniji život, a u isto vrijeme doprinosi se održivosti sistema održavanjem ravnoteže između kvalitetne usluge i troškova usluge. Dom starih "Grabovac" u Risnu je bio domaćin Prve Regionalne konferencije "Starenje i starost – kvalitet života" 01. i 02.10.2014. godine. Uvođenje kvalitetnih usluga kao jednu od osnovnih pretpostavki podrazumijeva kontinuiranu obuku i razvoj kompetencija stručnih radnika i saradnika. Iz tih razloga neophodno je razviti mehanizam unapređivanja profesionalnih kompetencija zaposlenih u ustanovama za smještaj odraslih i starih korisnika. Takođe je neophodno razvijati stručne kompetencije svih drugih stručnih radnika i saradnika u socijalnoj zaštiti koji rade na obezbjeđivanju podrške starima. Potrebno je učiniti napore da se razvije sistem obuke i supervizije, kao i da se razviju i primijene i druge metode razvoja profesionalnih znanja i vještina stručnjaka.

U saradnji sa Kancelarijom UNDP-a u Crnoj Gori organizovana je Studijska posjeta za predstavnike Ministarstva rada i socijalnog staranja, Zajednice opština Crne Gore i Domova starih sa ciljem razmijene iskustava na polju: različitih modela finansiranja usluga zaštite starih lica, različitih modela ugovaranja usluga zaštite starih lica (ugovaranje na nivou države i na nivou opštine), različitih modela izračunavanja cijene koštanja usluge, različitih modela participacije korisnika u cijeni usluge i organizovanja usluga zaštite starih lica.

Domaćin studijskog putovanja je bio Dom starih "Danica Vogrinec" iz Maribora na čelu sa direktorom mr Markom Slavičem, sa kojim već postoji vrlo uspješna saradnja sa Domom starih "Grabovac" iz Risna. Dogovorena je dalja saradnja Domova, u smislu zaključaka sa regionalne konferencije Risan - 2013 za domove za stare " Za zeru više" i uključivanje Doma za stare iz Bijelog Polja.

Navedeni podaci jasno pokazuju da nivo primjene Strategije razvoja sistema socijalne zaštite starih lica u Crnoj Gori 2013-2017. godine i poslije godinu od njenog usvajanja, je na zavidnom nivou i dala je zadovoljavajuće rezultate. Međutim zahtijeva i dodatne napore svih organa uključenih u njegovu realizaciju kako bi u potpunosti razvili sistem socijalne zaštite starih lica.

**AKCIONI PLAN ZA IMPLEMENTACIJU STRATEGIJE RAZVOJA SISTEMA SOCIJALNE ZAŠTITE
STARIH LICA-jul 2014-jul-2015**

Glavni cilj: UNAPREĐENJE ŽIVOTA STARIH LICA POVEĆANJEM INFORMISANOSTI I UČEŠĆEM SVIH RELEVANTNIH DRUŠTVENIH SUBJEKATA						
Ciljevi	Aktivnosti	Vremenski okvir	Rezultati	Indikatori	Finansiranje	Međusobna implementacija
1. Povećana informisanost starijih građana i njihovih porodica, organizacija i institucija u lokalnoj zajednici, kao i opšte javnosti, o uslugama socijalne zaštite, socijalno zaštitnim pravima i mogućnostima obezbjeđivanja pomoći i podrške	1.1 Sačiniti plan informativne kampanje po principima dugoročne kampanje, sa posebnim obuhvatom svih ruralnih sredina	Kontinuirana aktivnost	Povećana informisano st starijih gradana i njihovih porodica i organizacija i institucija u lokalnoj zajednici	Broj održanih informativnih kampanja	Budžet MRSS 500,00 i donatorska sredstva	MRSS CK Lokalne zajednice
	1.2 Učešće na Drugu regionalnu konferenciju „Za zeru više“ u Banja Luci	IV Kvartal 2014	Razmijena iskustava sa partnerima u regionu		500,00 Budžet MRSS	MRSS Dom za stara lica „Grabovac“Risan
	1.3. Sprovedenje kampanje, čiji će rezultati biti	III Kvartal 2015	Povećana informisano st opšte	Broj realizovanih informativni	Budžet MRSS 1000,00	MRSS CK Lokalne zajednice

u prirodnom okruženju, posebno ruralnim sredinama	predstavljani na završnoj press konferenciji povodom 1. Oktobra, Međunarodnog dana starih osoba		javnosti o potrebama starih i načinu njihovog uključivanja u rješavanje istih.	h događaja Broj novih volontera Broj novih donatora	i donatorska sredstva	NVO
2. Mobility projekt "NET-AGE"	Osnazivanje i razvoj održivih kapaciteta za sprovođenje inovativnih socijalnih i zdravstvenih usluga za starije i nemoćne osobe	Kontinuirana aktivnost	Promocija aktivnog starenja kako u Crnoj Gori tako i u Jadranskoj regiji.	Povećan broj pružalaca usluga inoviranih socijalnih servisa za stara lica	Donatorska sredstva	MRSS Institut za javno zdravlje Lokalne zajednice NVO
Glavni cilj: UNAPREĐENJE ŽIVOTA STARIH LICA KROZ INSTITUCIONALNI VID ZAŠTITE						
Ciljevi	Aktivnosti	Vremenski okvir	Rezultati	Indikatori	Finansiranje	Menadžment implementacija
1. Izgradnja Doma za stara lica u Pljevljima	1.1 Sprovesti postupak javnih nabavki za potrebe odabira izvođača radova na objektu	I Kvaral 2015	Izabran izvođač radova na objektu Dom za stara lica	Stvoreni uslovi za povećanje smještajnih kapaciteta	Donatorska sredstva 2.612.407.00	MRSS Opština Pljevlja

				u Pljevljima	za 68 mjesta					
	1.2 Izvođenje radova na objektu	Kontinuirano	Izgrađen Dom za stara lica u Pljevljima	Povećani smještajni kapaciteti za 68 mjesta	Donatorska sredstva 2.612.407,00	MRSS Opština Pljevlja				
2.Rekonstrukcija psihogerijatrijskog paviljona u Domu za stara lica „Grabovac“ u Risnu- Izrada projektne dokumentacije	2.1 Sprovesti postupak javnih nabavki za odabir projektanta	III Kvartal 2015	Urađena projektna dokumentacija za rekonstrukciju objekta	Odabran projektant	Sredstva obezbijede na kroz projekat „Budi odgovoran“ 40 000,00	MRSS Dom za stara lica „Grabovac“ iz Risna				
Glavni cilj: UNAPRIJEĐEN KVALITET ŽIVOTA STARIH LICA KROZ RAZVIJENI SISTEM STANDARDIZOVANIH USLUGA										
Ciljevi	Aktivnosti	Vremenski okvir	Rezultati	Indikatori	Finansiranje	Menadžment implementacij				
1. Unapređenje kvaliteta života starih lica kroz standardizovan sistem kvaliteta usluga	Usvojeni podzakonski akti	IV Kvartal 2014	Standardizovan sistem kvaliteta usluga	Povećan broj pružaoca usluga	Nijesu potrebna sredstva	MRSS CK - NVO Lokalne zajednice				
2. Unaprijeđen	Sprovođenje usluga	2015 -	Razvijene	Broj usluga	Obezbijedeno	CK				

kvalitet života starih lica kroz usluge koje im pružaju predstavnici civilnog sektora		kontinuirano	dodatne usluge za stara lica Unaprijeđena saradnja između predstavnika civilnog sektora Povećan broj korisnika obuhvaćenih uslugama	Broj korisnika obuhvaćenih uslugama	kroz projekte organizacija civilnog društva	NVO
3. Obezbijedena dodatna sredstva za razvijanje novih usluga za stara lica, u skladu sa njihovim potrebama	Pisanje projektnih prijedloga i apliciranje kod relevantnih donatora i fondova	2015-kontinuirano	Kreirani i podneseni projektni prijedlozi Obezbijedena dodatna sredstva	Broj projektnih prijedloga	Nisu potrebna sredstva	MRSS CK NVO